

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 31. avgusta 1935.

Štev. 86.

Rešitev je le v industrializaciji dežele!

Če objektivno in brez pretiranih nadprecepmo gospodarsko stanje Slovenije, potem pridemo do teh, vse prej ko vzpodbudnih rezultatov:

Agrarno je Slovenija pasivna, kakor je bila vedno, le da je zdaj kmetovalec zaradi slabih cen v še posebno težkem položaju. Ker je na tleh tudi lesna trgovina, ne more dobiti kmet niti od svoje železne rezerve one pomoči, ki jo v sedanji gospodarski stiski nujno potrebuje. Posledica vsega tega je, da je vedno večje število kmetijskih ljudi, ki morajo z doma za kruhom. Toda kam, ko je tujina, ki je preje sprejemala našo odvisno ljudsko silo, za naše izseljenke zaprta. Del tega rednega letnega viška sicer najde zaposlitev v drugih delih države, toda le del in za druge mora Slovenija najti zaslužek.

Včasih je velik del naravnega prirastka sprejemal obrt, znaten del tudi trgovina. Tudi to se je nehalo. Trgovina in obrt, kakor smo že morali ponovno dokazati na podlagi veljavne statistike. Zbornice za TOI, propadata nevzdržno. Mesto da bi trgovina in obrt sprejemala nove nameščenice, večata zaradi vedno večjega števila opuščenih trgovin in obrtniških delavnic armado brezposelnih. Preje tako izdaten vir novih zaslužkov je danes usahnil.

A tudi gradbeni delavci ni na nekdanji višini. Stavbna sezona je bila več ko mlačna in ob popolnem zastoju na denarnem trgu tudi drugačna biti ne more, zlasti, ker so povišane zgradarine, podražitev gradbenega materiala z različnimi trošarinami ter mrtvilo v poslovnem življenju vzeli ljudem voljo za nove investicije.

Ostaja torej še edina rešitev za ljudi — industrija. Tudi glede industrije pa danes niso izgledi kar najbolj. Tekstilna industrija, ki se je v zadnjih letih najbolj razvila, je že začela zastajati in za novo delavstvo ni več mesta niti za nizko odmerjene plače. Rudarska industrija preživlja baš sedaj najbolj kritične dni in zaradi brezmiselnih in škodljivih redukcij železnih premogovnih dobav smo tik pred ustavitvijo cele vrste premogovnikov. Lesna industrija zaradi zastaja na lesnem trgu tudi ne more napredovati in tako smo na vsej fronti v nazadovanju.

Kljub temu pa je v industriji še vedno edina rešitev, ker le industrija še ni izrpal vseh naših razvojnih možnosti. Industrializacija dežele je zato še nadalje ena prvih gospodarskih zahtev Slovenije, ker je pač industrializacija edina možnost, da pride naš naravni prirastek do kruha. Boj za svoj obstanek bje Slovenija, ko se bori za industrializacijo dežele in zato ne more od tega lopa odnehati, če noče doživeti gospodarskega samomra.

Mnogo premalo, ali bolje ničesar, skoraj nič pa se ne stori za industrializacijo dežele. Kričeč dokaz tega nezanimanja za eno najvažnejših gospodarskih panog davčno najbolj donosne Slovenije nudi redukcija železnih premogovnih dobav. Drugi nič — kričeč, a pri tem še bolj žalosten dokaz, nudijo razne drag. komisije, ki hoče v tujino naročati blago, domače tvornice pa, ki izdelujejo to blago in v enaki kvaliteti, pri tem pa ceneje, morajo odpustiti delavstvo zaradi premajhnih naročil. In se čisto zastonj, da bo država investirala milijone in milijone, da bo državno podjetje izdelovalo žice in podobno blago, ki ga domača slovenska tvornica že izdeluje. Da bi se pa Zenica lotila izdelovanja izdelkov, ki jih še nobeno podjetje doma ne izdeluje, do te gospodarske preudarnosti kar ni mogoče priti. Pa tudi obdačevanje industriji dovoljno dokazuje, da se pri nas industrializacija dežele ne pospešuje. Vse možnosti, ki jih ima Slovenija za razvoj industrije, ostajajo neizkoriščane ali pa se naravnost ubijajo.

A prednosti Slovenije za razvoj industrije so skoraj še edine prednosti, ki so ji ostale in zato mora z železno doslednostjo

Nov volilni red za zbornice

Izprememba uredbe o gospodarskih zbornicah

Trgovinski minister je izdal uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtniških zbornicah z dne 3. avgusta 1932. Uredba se glasi:

Čl. 1. — Odstavek 8. § 15. uredbe se izpremeni in glasi: »Brez ozira na število obratov, ki jih opravlja pripadnik zbornice, ima za vsak odsek, kateremu pripadajo njegovi obrati, samo en glas.

Čl. 2. — Odstavek 11. § 15. uredbe se črta, mesto njega pa pridejo ti odstavki:

Če so zbornice razdeljene na odseke, potem tvorijo volilci vsakega odseka svoje volilno telo. Industrijske, odnosno obrtniške imajo samo eno volilno telo. V okviru enega volilnega telesa se more volilna pravica izvesti samo enkrat. Področje zbornice se deli z ozirom na razmere področja na volilna okrožja. Na sedežu zbornice se mora voliti po strokah. Na drugem področju se more voliti brez določitve stroke.

Volitve pripravi in jih vodi Glavni volilni odbor, ki se ustanovi za vsako zbornico. Sestavo in delokrog Glavnega volilnega odbora določi trgovinski minister z uredbo o volitvah zborničnih svetnikov. Glavni volilni odbor dokončno odloča v vseh vpra-

šanjih, ki se nanašajo na volitve. Sprejeti sklepi so takoj izvršni in proti njim ni nobene pritožbe.

V posameznih volilnih okrožjih se voli po proporcionalnem sistemu. Ta sistem se mora na enak način uporabiti za vsa volilna telesa.

Podrobnejša določila glede načina volitev bo predpisal minister za trgovino in industrijo z uredbo o izvolitvi zborničnih svetnikov za vse zbornice enako.

Čl. 3. — V odstavku 1. § 16. uredbe se doda po 3. točki točka 4., ki se glasi: »če ni član uprave ali nadzorstva obveznega združenja, ki spada pod nadzorstvo zbornice, v katero kandidira.« Dosedanje točke 4 do 6 dobe za eno višjo številko. (Kdor je član uprave ali nadzorstva združenja ne bo mogel kandidirati za zborničnega svetnika.)

Čl. 4. — Zbornice so dolžne, da izpreme in dopolnijo svoja pravila, v kolikor bi bila njih določila v nasprotju s predpisi uredbe o izvolitvi zborničnih svetnikov, izdane na podlagi § 2. te uredbe.

Čl. 5. — Ta uredba stopi v veljavo z dnem njene objave v »Službenih novinah« (to je z 27. avgustom).

Uredba o volitvah v zbornice

Splošna določila

Čl. 1. — Mandat zborničnih svetnikov traja šest let.

Vsako tretje leto se obnavlja z novimi volitvami ona polovica zborničnih svetnikov, katerim je njih šestletna doba potekla.

Izjemoma se obnovijo tri leta po prvih volitvah po tej uredbi, ravno tako pa tudi, kadar se v primeru razpusta zbornice izvedejo volitve za celotni zbornični svet, tri leta po teh, ko se z žrebom določi, kateri polovici svetnikov je potekla šestletna doba, z novimi volitvami v smislu 2. odstavka tega člena.

Čl. 2. — Skupne zbornice (trgovinsko-industrijsko-obrtniške ter trgovinsko-industrijske) ko tudi ločene zbornice trgovinske se dele na toliko volilnih teles, kolikor je v teh zbornicah odsekov. Vsako volilno telo voli za sebe.

Ločene industrijske in obrtniške zbornice tvorijo eno volilno telo.

Volilna okrožja

Čl. 3. — Področje zbornice se deli za vsako volilno telo na volilna okrožja. Sedež zbornice tvori za vsako volilno telo posebno volilno okrožje.

Ostali del zborničnega področja spada v drugo volilno okrožje, in sicer zopet za vsako volilno telo posebej. Izjemoma od teh določil more pristojni organ vsake zbornice zbog velikega števila pripadnikov enega volilnega telesa skleniti, da se voli za svetniki za dotično volilno telo v več volilnih okrožjih. V tem primeru mora pristojni organ zbornice tudi razmejiti volilne okraje ko tudi podeliti svetniške mandate na volilna okrožja.

Razdelitev mandatov

Čl. 4. — V kolikor pravila zbornice ne določajo, katero število svetnikov se voli na sedežu zbornice, a katero iz drugega področja zbornice, mora o tem izdati pristojni organ zbornice poseben sklep.

zahtevati, da se te prednosti izkoriščajo. Industrializacija dežele je za Slovenijo obvezna vprašanja prvorazredne važnosti, ker more le industrializacija dežele rešiti Slovenijo iz gospodarske stiske.

Zato se morali naporji vseh naših ljudi združiti v cilju industrializacije dežele, zato mora biti ta cilj os vse slovenske politike.

Volilna pravica obrtnikov je vezana na osebno izpolnjevanje pogojev za izvrševanje dotičnega obrta.

Za druge obrate se izvaja volilna pravica po teh določbah:

1. Pravne osebe imajo kot volilci samo en glas. Svojo pravico izvršujejo s posredstvom oseb, ki izpolnjujejo pogoje pod točko 1. do 3. odst. A čl. 7. teh pravil in katere je član uprave ali glavni komercialni ali tehnični pooblaščenec (poslovodja, prokurist, ravnatelj itd.) pooblastil, da morejo podpisovati za tvrdko. Za podružnice izvaja volilno pravico lastnik ali poslovodja obrata. Pri družbah z omejenim jamstvom pa pravosodno protokolirani poslovodja družbe.

2. Pri javnih trgovskih in komanditnih družbah izvršujejo volilno pravico vsi javni družabniki, ki so pooblašteni, da podpisujejo za družbo.

3. Za državna, banovinska in občinska podjetja pripada volilna pravica njih upraviteljem.

Začasno so izključene od volilne pravice osebe, ki se nahajajo pod stečajem, za katere je v teku prisilna poravnava ali ki se nahajajo v kazenski preiskavi zaradi kazenskih dejanj, zaradi katerih bi mogle biti obsojene na izgubo državljskih časti.

Aktivno volilno pravico imajo volilci samo v onem volilnem telesu, kateremu pripadajo. Brez ozira na število obratov, ki jih kdo izvršuje, ima volilec v vseh volilnih telesih, katerim po svojih obratih pripada, samo en glas.

Pasivna volilna pravica

Čl. 9. — Za zborničnega svetnika (namestnika) more biti izvoljena vsaka oseba moškega spola, ki ima aktivno volilno pravico v smislu čl. 7. in 8. te uredbe in ki izpolnjuje te pogoje:

1. da stanuje na zborničnem področju najmanj tri zadnja leta in ravno toliko let s pravico in da dejansko opravlja obrat na zborničnem področju;
2. da je dovršil 30 let;
3. da govori in piše državni jezik;
4. da ni član uprave ali nadzorstva obveznega združenja, ki spada pod nadzorstvo zbornice, v katero kandidira;
5. da ni aktiven član ali upokojen nameščenec dotične zbornice ali katerega obveznega združenja, ustanovljenega po obrtnem zakonu, odnosno njihov zvez;
6. da ne vodi z zbornico kak proces ali vodi ali ima v zakupu kakšno zbornično podjetje ali da ni v kakšni zasebno-pravni obveznosti do zbornice;
7. če ni 6 mesecev v zaostanku s plačilom zborničnih doklad ali prispevkov. Izpolnitev tega pogoja se dokazuje s potrdilom pristojne davčne uprave ter se mora to potrdilo priložiti kandidadni listi;
8. če ni izvzet od pasivne volilne pravice po čl. 10. te uredbe.

Za zbornične svetnike morejo biti izvoljeni tudi člani javnih in drugih trgovskih družb, ko tudi člani upravnih odborov delniških družb, rudarskih in gospodarskih združenj, v kolikor spadajo pod obrtni zakon in če jim pripada aktivna volilna pravica in če izpolnijo vse prej navedene pogoje razen pogoja, da najmanj tri leta s pravico in aktivno opravljajo obrat na zborničnem področju.

Pasivno volilno pravico imajo v onem volilnem telesu, v katerem so vpisani.

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših organizacij

Združenje trgovcev v Ljubljani ponovno opozarja, da je vpisovanje v trgov. nad. solo 3. in 4. septembra od 9. do 12. in od 2. do 5. ure popoldne. Popravni izpiti so dne 2. septembra ob 2. uri popoldne.

Istočasno opozarja na povoda, da so tržnice na rojstni dan Nj. Vel. Kralja ves dan zaprte. — Uprava

Na ameriški protest zaradi komunistične propagande kominterne je odgovorila sovjetska vlada, da nima kominterni noben zveze s sovjetsko vlado in da se zato njen delo tudi ne tiče sovjetske vlade. Odgovor sovjetske vlade je povzročil v Ameriki največje ogorčenje.

in Janhar Valentin, pos. Zeje pri Medvo
dah.

Denarstvo

Odlog plačil Ljubljanske kreditne banke

Na njeno prošnjo z dne 2. marca 1934 je trgovski minister dovolil Ljubljanski kreditni banki odlog plačil za 6 let in olajšave, o čemer smo v našem listu že poročali. Odločba se glasi:

1. odlog plačil za šest let,
2. odobruje se izvedena valorizacija po komisijiski pregledanem spisku, in sicer a) nepremičnin od knjižne vrednosti 1.555.314,78 dinarjev na Din 6.875.308,30, b) ostalih nepremičnin od knjižne vrednosti 1.143.124,40 na Din 4.743.379, skupaj torej od Din 1.694.439,18 na Din 11.618.687,30.
3. obrestna mera na stare hranilne vloge in v tekočih računih letno 2% brutto, začeti z 2. marcem 1934,
4. emisija prednostne glavnice do zneska 20 milijonov na 4% no dividendo in ob prostovoljnem podpisu starih upnikov na račun,
5. finančne olajšave iz členov 15. in 68. v zvezi s členom 34. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov.

Beograd, 15. avgusta 1935, II Br. 7204/K/34.

Nemška Državna banka

V tretjem tednu avgusta je stanje menic in čekov ter ostalih vrednostnic banke nazadovalo za 112,6 na 4234,9 milijona mark. Ultimo je odzval 43,8% manj kot julijski. Obtok je znašal skupno 23. avgusta 5618 milijonov in se je torej v enem mesecu povečal za 119, proti lanskemu pa za 283 milijonov mark. Kritje je v zadnjem tednu naraslo za 0,2 na 100,1 milijona mark.

*

Narodna banka opozarja vse osebe in podjetja, ki imajo dolgove v tujini, da ji te prijavijo, da se pri vlaganju prošnje Narodni banki za povrnitev glavnice ali za transfer obresti prepreči zastoj radi naknadnih poizvedb. Formularji za izpolnitev teh prijav so že poslani podružnicam Narodne banke. Rok za vložitev prijav je določen do 30. septembra.

Kovance po 50 in 200 lejev iz srebra in zlitine bo dala delati Rumunska, za kar pa potrebuje šest vagonov srebra in bo morala polovico kupiti v inozemstvu. Baje bodo kovanci po 200 lejev imeli 83% čistino.

Cena srebra v Avstriji se je znižala po dolgem presledku od 124,8 na 123,7 šilinga za kg.

Naše narodno gospodarstvo v juliju 1935

(Po statistiki OUZ-a v Ljubljani).

Letni padec tekstilne industrije se je v juliju nekoliko zmanjšal, število tekstilnega delavstva se je pa proti juniju celo nekoliko povečalo.

Od viška v lanskem decembru s 13.431 in trajnega padca do letošnjega junija na 12.286 se je zaposlenost povečala v tej stroki julija na 12.592 in letni diferencial spet dvignil od -678 na -215.

Pomembnejši letni padeci izkazuje še: gradnja nad zemljo 806 ali 16%, gradnja železnice, cest itd. (javna dela) 434 ali 16%, grafična industrija 196 ali 17% (stavka). Največji prirast izkazujejo: industrija kamena in zemlje 474 delavcev ali 11%, občinski obrati 449 ali 29%, oblačilna industrija 227 oseb ali 6%.

Sezijski padec (to je proti juniju 1935) izkazujejo: gozdno-zagarska industrija 219 delavcev ali 3%, predelovanje lesa 141 delavcev ali 4%, predelovanje kože 213 ali 8%, oblačilna industrija 221 ali 5 odstotkov.

Podrobnejši konjunkturni sezijski razvoj posameznih industrij je razviden iz tabele zavarovanih.

Konkurzi in prisilne poravnave

Uvedena je poravnava zapuščine po pok. Dragu Bernardiju, prekaževalcu in hišnem posestniku v Celju. Sodnik J. Božič, upravnik M. Hočvear, odvetnik v Celju, Narok dne 5. oktobra ob desetih, rok za oglasitev do 30. septembra.

Otvorjen je konkurz Konrada Petretiča, trgovca v Senovem, ker se je sklenila poravnava.

Potrjena je poravnava zunaj stečaja Jož. Zup. za trg. pri Sv. Rozaliji s 40% no kvoto v 12 mesečnih obrokih in z jamstvom soproge dolžnik Terezije Zupanc.

Jadranska razstava

II. oddelek: Kraljevska vojna mornarica (Zgradba J)

Na Jadransko-pomorski razstavi sodeluje v posebnem oddelku tudi naša kraljevska vojna mornarica. S svojim sodelovanjem želi podati jasno in obširno sliko o razvoju naše mlade mornarice ter možnost, da se najširša javnost upozna s poedinimi vrstami orožja, opremo, ladjami, avioni itd., ki tvorijo bistven del naše mornarice.

Foyer krasijo vojne zastave naših vojnih ladij. Vojna zastava je najvišja svetinja vsake vojne ladje, ravno tako kakor polkovne zastave pri drugih vrstah orožja. Med zastavami so porazmešene vrste slik in fotografij, ki so v zvezi z raznimi prilikami, ko so člani našega kraljevskega doma prišli v ožji stik z vojno mornarico. Te slike so vidne dokaz ljubezni, ki so jo člani našega vladarskega doma vedno gojili do vojne mornarice. Druge slike zopet predčujejo delovanje in pa razne zgodovinske momente kr. mornarice. Poleg vsega tega krasi toje še raznovrstni mornariški simboli.

V prvem odseku te razstave se vidi takoj na levi strani aparat, tako zvane laurine cevi, ki služijo za spuščanje torpeda. Na desni istega oddelka je model torpeda v prerezu, ki prikazuje ves komplicirani in precizni mehanizem te naprave. Torpedo ima kot orožje velik učinek, ker kot strela prebija oklope in zaščite ladij ter povzroči na dotičnih ladjah velike havarije ali jih celo potopi. Proti učinku takih torped so bile vojne ladje v prejšnjih vojnah zavarovane s tako zvanimi protipodmorničnimi mrežami. Vzorec take protipodmornične mreže je tudi na ogled.

V drugem odseku je razstavljen hidroplan tipa Ikarus, ki spominja na polet, ki ga je napravil Nj. Vel. blagopokojni viteški kralj Aleksander I. nad Boko Kotorsko še 1925 leta. Okrog tega hidroplana so nameščeni razni drugi krasni modeli hidroplanov, tako DOX, največji dosedaj obstoječi hidroplan z 12 motorji konstrukcije Dornier, ki se more dvigniti s skupnim tovorom od približno 50 ton. Tu je tudi model dvomotornega hidroplana tipa Dornier Wal in pa model enomotornega hidroplana tipa Dornier DOD. Razen teh modelov je razstavljenih še nekaj drugih najbolj znanih hidroplanov mednarodnih mark, tako Cams, Savoia, Lacoteere, Caproni, Brequet itd.

Tretji odsek seznanja z raznimi modeli naših vojnih in šolskih ladij. Posebno zanimivi so modeli kraljevskega broda »Dubrovnik«, podmornice tipa »Smeli«, kraljevskega broda »Dalmacija« in šolske ladje »Jadrant«. Podmornica je tip vojne ladje, katere značilnost je v tem, da se more kretati pod vodo in se tako neopaženo približati sovražniku ter mu zadati smrtonosen udarec s torpedom, ki je glavno orožje podmornice. »Jadrant« je šolska ladja vojne mornarice. Ta ladja služi izobrazbi gojenecv pomorske vojne akademije ter napravi vsako leto kako večje potovanje po Sredozemskem morju.

Razen teh modelov je razstavljen tudi model doka. Doki so zgrajeni v ta namen, da se v njih popravljajo ladje. Razen tega je na razstavi tudi zelo lep model kuterja, to je čolna za 12 veslačev. S temi čolni se poučujejo mornarji v veslanju, a ob vetru tudi v jadrlnih vajah. Na takih kuterjih so naša moštva premagala vsa moštva tujih mornaric, katere so se doslej upala tekmovali z našimi posadkami. V istem odseku so razstavljene tudi razne električne naprave, ki služijo razsvetljavi radijskih prostorov.

V četrtem odseku so nameščeni najrazličnejši instrumenti, ki jih pomorski oficirji rabijo za vodstvo navigacije ladje in za medsebojno sporazumevanje ladij. Med drugim je tam tudi sekstant, ki služi navigatorju za merjenje višine ozvezdja ter omogoča ugotavljanje pozicije ladje na odprtem morju. Slično vlogo ima tudi smerna plošča, samo, da se ugotavlja pozicija s pomočjo terestričnih objektov, to je predmetov na kopnem. Telemeter, katerega model je tudi razstavljen, služi za določanje oddaljenosti od poedinih objektov. To je zelo važen instrument, da se dobe potrebni elementi za topniški ogenj na sovražnika. Heliografi, reflektorji, Aldis svetiljke služijo za medsebojno sporazumevanje ladij. Potrebno električno energijo za reflektorje dajejo ustrezajoči dinamo stroji, oziroma Aldis svetiljke ali akumulatorji.

V petem oddelku razstavlja hidrografske urad kr. mornarice razne diagrame in grafike meteorološke centrale, pregledne meteorološke karte, na katerih se točno

vidi mreža meteorološke službe v kr. mornarici za vzhodno obalo Jadrana. Ti grafiki nam kažejo povprečno mesečne temperature, povprečne maksimalne in minimalne temperature, oblačnost, temperaturo morja itd. Poleg tega imamo v tem odseku tudi še razni pribor za topografsko in hidrografske merjenje, ki služi za sestavljanje pomorskih kart.

Šesti odsek nam kaže razne vrste uniform naših mornarjev in mornariških podčastnikov. Mornariške uniforme se bistveno razlikujejo od uniform vojske drugih vrst orožja ter so po svoji belini in modrini zelo harmonične. Uniforme višjih podčastnikov sličejo uniformam mornariških častnikov, razlikujejo se samo po distinkcijah in da nimajo epolet. Uniforme nižjih podčastnikov so enake onim navadnih mornarjev, samo da imajo oznake svojih činov, tako zvane širite, na rokavih.

V paviljonu R je razstavljen parni stroj in parni kotel remorkerja v naravni velikosti. To naj si vsakdo ogleda, da se tako upozna z načinom pogona na morskih vozilih. Tu se nahajajo tudi razne pomožne priprave za ladijski pogon, tako sesalke za nafto, razpršilnik nafte, varnostne ventile itd., kar vse skupaj tvori celoto za pogon ladij.

Poleg vsega tega razstavlja kr. morna-

Naš pravi domači izdelek

rica še celo vrsto lepih slik in fotografij, kjer se vidijo krasni pejzaži naših luk in otokov na Jadranskem morju in naše vojne ladje, kako s strelovito brzino sekajo valove sinjega Jadrana, ter naši avioni, ki kakor orli lebdiijo nad brezkončno morsk gladino — silni, ponosni čuvvari našega Jadrana in naše jugoslovanske domovine.

Trgovci!

Podpirajte domačo industrijo, zato naročite le „Snežinka“ milni prašek, ki je zajamčeno neškodljiv ter vsebuje nad 60% mila

IZDELUJE:

Dolničar & Richter
Ljubljana

Zanimiva razsodba stola sedmorice

Obrtni zakon ima polno nejasnosti in zato pride večkrat do tožb. Mnogo tožb je po § 238., ki govori, kdaj sme službojemnik izstopiti brez odpovedi iz službe. Tako navaja točka 2. tega paragrafa, da more službojemnik to storiti, če mu službodavec krati ali pridržuje plačo (zaslužek), ki gre službojemniku, kakor to ne pristuje. — Pravna teorija, kakor jo zastopa dr. Politeo, je ista, da gre službojemniku pravica brezodpovednega izstopa iz službe, če se večkrat ponovi, da ni dobil plače.

V Zagrebu se je pripetil ta primer: — Knjigovodkinja nekega zagrebskega podjetja je bila nastavljena proti mesečni plači 1710 Din, ki se je plačevala vnaprej. Službodavec ji je ostal za 1. 1932. dolžan bilancino, za katero se sicer pogodbeno ni obvezal, ki pa jo je knjigovodkinji v knjigah odobril. Ostal ji je nadalje dolžan ostanek plače za mesec november 1933 ter vsi plači za december 1933 in januar 1934, to pa iz razloga, ker je zaradi krize prišel v plačilne težkoče. Ker ni prejela knjigovodkinja niti 1. februarja plače, je 15. zapustila službo in zahtevala, da se ji izplača tudi plača do 1. aprila, ko bi ji službodavec šele smel odpovedati. Ker ji gre prava na trimesečni odpovedni rok, je zahtevala še izplačilo plače do konca junija.

Ker službodavec ni hotel o teh zahtevah nič slišati, je knjigovodkinja vložila tožbo. Sodišče prve stopnje je delno ugodilo njeni tožbi, apelacijsko sodišče pa jo je zavrnilo, nakar je vložila tožbo na stol sedmorice, ki je končno veljavno razsodilo, da se njeni tožbi ugodi. V svoji razsodbi pravi stol sedmorice:

»Če zaide službodavec v plačilne težkoče, pa en mesec ali točno v roku ne izplača zapadle plače, potem se to še ne more smatrati za vzrok za pretrganje službenega razmerja. Če pa službodavec, kakor v

konkretnem primeru, ne plača namenoma več mesecev ter ga drži s tem v neprestani negotovosti ter obenem izkorišča njegovo delovno silo, potem očitno delo kakor to ne pristuje ter ga ne morejo opravičiti njegove plačilne težkoče, ker bi moral v tem primeru skrečiti svojo režijo, nameščeno pa, kateremu ne more redno plačevati plače, odpovedati. Zato se mora smatrati, da je tožiteljica po pravici pretrgala službeno razmerje ter je zato po določilu § 241. obrtnega zakona izenačena z onim službojemcem, ki mu je bilo v redu odpovedano, to je v odpovednem roku, ki ga določa § 392., odst. 2 obrtnega zakona. Zato je stol sedmorice prisodil tožiteljici Din 11.374 s pripadajočimi obrestmi.

Plačo za junij pa ji ni prisodil, ker ta v času vložitve tožbe še ni dospela.

Nedeljski vozni listki v Italijo

Dne 1. septembra stopi v veljavo nova mednarodna tarifa za prevoz potnikov, priljage in ekspressnega blaga med Jugoslavijo in Italijo. Z njo se uvedejo nedeljska in prazniška potovanja z voznimi listki za tja in nazaj. Za ta potovanja so jugoslovanske in italijanske železnice dovolile 50% popusta od normalnih voznih cen. Vozni listek velja od polnoči med petkom in soboto, dneva pred praznikom ali nedeljo do 24. ure dneva po prazniku ali nedelji, to je do polnoči s ponedeljka na torek, in sicer za urze in polniške vlake. Prekinitev vožnje ni dovoljena s temi listki. Prazniki, za katere velja poleg nedelj ta ugodnost, so: Novo leto, sv. Trije kralji, sv. Jožef, Vnebohod in praznik sv. Rešnjega Telesa, dalje sv. Peter in Pavel (28. junij), Veliki smaren, vsi svetniki, Brezmadežno spočetje in Božič (25. december). Nedeljske in prazniške listke v tem mednarodnem prometu med Italijo in Jugoslavijo bodo izdajali obeh področjih na daljave do 250 km. To pomeni, da bodo v naši državi izdajale te listke samo postaje na področju zagrebskega in ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Že v 24 urah

harva, plošča in kemizno snaki obleke, klobuko itd. Skrobl in svetlelika orajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domačo perilo

tovarna JOS. REICH

Poljsanski nasip 4-6. Solenburova ul. 8. Telefon 24-72.

Ljubljana v jeseni

Nabavite si velesojemske legitimacije! Legitimacija za obisk letošnjega jesenskega Ljubljanskega velesojemja in Jadranske razstave upravičuje imetnika, da dvanaestkrat poseti prireditelje preko dneva in dvanaestkrat vinski in jestvinski oddelek po 18. uri zvečer. Imetnik take legitimacije, ki je seveda neprenosna in velja samo za eno osebo, more poljubno izkoristiti svojo legitimacijo. Lahko pride na velesojem čez dan ali zvečer po enkrat dnevno tekom 12 dni, ali pa večkrat dnevno, skupaj tolikokrat, da je 12 dnevnih ali 12 večernih obiskov izčrpanih. Če bi nekdo obiskal velesojem 12 krat čez dan in 12 krat zvečer, skupaj torej 24 obiskov, in bi vstopnino spriti plačeval, bi ga to veljalo Din 159.—. Legitimacija za vse te obiske pa velja samo Din 25.—.

Esperantska razstava na letošnjem jesenskem velesojemju od 5. do 16. septembra nam bo pokazala vseobčni napredek esperanta, tega tako važnega mednarodnega pomožnega jezika, zlasti med Slovenci. Razstava bo vsebovala poleg drugega zanimivega, tudi nekaj pomembnejših del iz svetovne esperantske literature, in sicer ne le prevode, temveč tudi originalna esperantska dela.

Razstava malega obrta na letošnjem jesenskem Ljubljanskem velesojemju od 5. do 16. septembra, ki jo priredi banovinski urad za pospeševanje obrta, bo nameščena na zunanji strani paviljona E. Tu bo razstavil naš mali obrt, ki mu je pred vsem nuditi priložnost, da pridobi nova naročila in zaposlitve ter si tako opomore.

Izložbene cigarete »Vardar« in »Drinac« pridejo v promet ob letošnjem jesenskem velesojemju v Ljubljani od 5. do 16. septembra. Cigarete bodo na razpolago samo v velesojemski trafikli na sejmišču.

Razstava izdelkov iz volne angorskih kunccev na letošnji jesenski velesojemski prireditvi od 5. do 16. septembra bo pokazala obiskovalcem, kaj vse se da napraviti iz volne teh kunccev. Angorska volna uživa svetovni sloves, zaradi svoje izredne kakovosti in uporabnosti. Žal je pri nas reja teh kunccev šele v razvoju. Razstava bo prva te vrste pri nas.

Grška zunanja trgovina

Grčija je uvozila v prvi letošnji polovici 1.111.000 ton blaga v vrednosti 4971 mil. drahem, izvozila pa 335.000 ton za 2616 milijonov. Lani je uvozila za 4120 in izvozila za 1947 milijonov. Največ izvažala v Nemčijo, za 920 in tudi uvozila je od nje največ — za 845 milijonov, vendar pa manj ko lani v enakem času. Jugoslavija je uvozila letos v Grčijo blaga za 156 milijonov drahem. Občutno je padel naš izvoz živine iz Južne Srbije.

*

Prevozna ugodnostna tarifa za Bat'o je uvrščena v novi prevozniki naših železnic in ladij v št. 7: za obutev, mast za sušenje obutev, trake, negavice, drobno čevljarstvo, pnevmatika in oprema za prodajalnice s postavkami za vsako posamezno blago in velja od 10. avgusta dalje.

Trgovinsko pogodbo med Nemčijo in USA je ratificiral ameriški senat. Pogodba stopi v veljavo 14. septembra. Klavzule o največji ugodnosti ni več v pogodbi.

Madžarska letina bo srednja, po kakovosti dobra in pšenica nekoč prav dobra. Slab je letni ječmen. Cenijo, da bo dala žetev (v milijonih q): pšenice 20,2 (lani 17,6), rži 6,8 (6,2), ječmena 5,7 (5,4), ovsa 2,2 (2,2), koruze 14,7 (20,98), krompirja 14,0 (21), sladkorne repe 6,7 (9,2).

Anglija je ta teden znižala carino na svinco in cink na 7 šil. 6 p. za tono svinca ter 12 šil. 6 p. za cink. Znižanje velja od 27. avgusta s pristankom dominionov.

90.000 standardov ruskega obdelanega lesa, kolikor ga je ostalo ob zadnjem padcu cen na angleškem tržišču, je sovjetska agencija že razprodala, razen neudobnih mer.

Palestinska Electric Corporation je oddala v l. 1934. 34.39 milijonov KW ur električnega toka, za 14.25 mil. KW ur več ko v l. 1933 in ima tudi temu primerovno višji dobiček od 90 na 150 tisoč funtov. Izplačevala bo 7,5% dividendo (lani 5). Omrežje meri 787 visoke in 606 km nizke napetosti.

Doma in po svetu

Vse poslovalnice in uradi morajo biti na kraljev rojstni dan 6. septembra ves dan zaprti.

Trgovinsko ministrstvo je objavilo dopolnitev uredbe o ustroju in poslovanju državne filmske centrale.

Notranje ministrstvo pripravlja velik ukaz o amnestiji političnih kaznjencev, ki bo objavljen na rojstni dan kralja Petra II.

Bolgarska sodišča so izrekla v zadnjem času številne smrtnne obsodbe nad madežonstvom. Tako je bil Vanča Mihajlov obsojen nič manj kot petkrat na smrt.

Nemški avion Henlein He 70 s 700 konjskimi silami in s hitrostjo 80 km nad doseganjam tipom je došel v Zemun za poskuse, da bi si Jugoslavija naročila nekaj takih vojaških letal.

Velike demonstracije grških viničarjev so bile na Peloponezu zbog prenizkih cen grozdja. Viničarje so ponekod nahujskali k demonstracijam komunisti.

Finančni položaj Abesinije je baje zelo težaven. Vlada je sklenila, da prepusti Marije Terezije tolar njegovi usodi, vendar pa je izvoz tolarja prepovedala.

Avstrijski minister Fey se je s svojim avtomobilom zaletel v neko drevo. Dobil je težke notranje poškodbe. Tudi njegov adjutant in njegov šofer sta težko ranjena.

Belgijska socialna demokratska stranka je objavila v svojem glasilu poziv na vse pristaje, da se v čim večjem številu udeležijo protestnega zborovanja proti italijanskemu pohodu proti Abesiniji.

Senator Marconi se je baje javil kot dobrovoljec v Afriko. Njegova prijava ima seveda le agitatorični pomen.

Veliko število prebivalcev iz italijanskih kolonij je pribežalo v Abesinijo in se stavilo abesinskemu cesarju na razpolago. Listi poročajo celo, da je dezertiralo k Abesincem 12.000 popolnoma oboroženih Eritrejev-domaćinov.

V Abesiniji je vlada na pritisk velesil spet uredila, da njena banka izplačuje tujcem devize, ki so jim potrebne za potovanja.

V Litvi so začeli stavkati kmetovalci. Ves živilski trg v Kovnu je bil brez prodajalcev. Vlada je sklicala zaradi stavke izredno sejo, ker je položaj zelo napet.

Francoske oblasti so baje odredile, da morajo vsi italijanski državljani dokazati, da so zadostili svojim vojaškim obveznostim, ki jih imajo kot italijanski državljani. Francoski levičarski listi zaradi tega francosko vlado strastno napadajo, ker da je s tem kršeno azilno pravo.

Abesinske čete na meji Somalije so baje sestrelile italijansko vojno letalo, novica pa še ni potrjena.

Tržna poročila

Mariborski trg

Na sejem 27. avgusta je bilo prignanih 12 konj, 20 bikov, 160 volov, 413 krav in 15 telet, skupaj 620 glav živine. Povprečne cene so bile te: debeli voli 3 do 3,50, poldebili voli od 2 do 2,50, plemenski voli od 2 do 2,25, biki za klanje od 2 do 2,50, debele glavne krave od 2,25 do 2,75, plemenske krave od 1,25 do 1,75, krave za klobasarje od 1 do 1,25, molzne krave od 2,25 do 2,50, breje krave od 2,25 do 2,50, mlada živina od 2,50 do 3, teleta od 3 do 4 Din za kilogram žive teže. Mesne cene: Volovsko meso prve vrste od 8 do 10, volovsko meso druge vrste od 6 do 8, meso od bikov, krav in telet od 4 do 6, telečje meso prve vrste od 8 do 10, telečje meso druge vrste od 4 do 6, sveže svinjsko meso od 8 do 14 Din za kilogram.

Zagrebski sejem

Zadnji teden se je povečal dovoz zgodnjih poljskih pridelkov in kuriva, slabši pa je dovoz živine. Dvignile so se cene detelje do 15 in senu do deset dinarjev pri kvintalu.

Dobro živine: 68 bikov, 636 krav, 171 junč, 97 juncev, 103 voli, 144 telet, 409 konjev, 721 prašičev, 421 pujskov.

Cene: biki 2—2,50, mesne krave 2—2,50, za klobase 1,20—1,70, telice za meso 2,50—3, za pleme po 500—700, voli I. vrste 4,25 do 4,75, II. 2,80—3,85, bosanski 2,35—2,60, junčki 2,50—2,75, živa teleta 3,50—4,50, taklana 5,50—6,50, pitane svinje 6,75—7,25, navadne 5,25—6,50, zaklane 10, enoletni prašiči 9,50, pujski po 40—80 glava, zaklani 10, ovce in jagnjeta po 60 do 80 dinarjev, zaklane 8, konji od 3500 do osem tisoč dinarjev, žrebeta od 600 do 1500, konji za meso 1,25—1,50 dinarja za kg.

Cene sadja v inozemstvu

Naše sadje spet preplavlja tuje trge Srednje Evrope in je na primer dne 28. t. m. dospelo na Dunaj 33 vagonov naših svežih sliv, ki so se prodale povprečno po 28 do 29 grošev na trgu, po 24 pa na kolodvoru. Slabše blago je ostalo pod to ceno. Razen naših je dospelo na Dunaj še 4 vagone bolgarskih sliv po 26—27 grošev. Naša neprodana zalog na Dunaju se ceni na 60 vagonov.

Iz Novega Sada je dosegal dnevno po en vagon grozdja, ki se prodaja po 80—82 grošev kg.

Za slive je slab položaj tudi v Pragi, kjer se dosega samo cena 1,40 do 1,70 čeških kron za kg. Upati je, da ob teh cenah Madžari in Bolgari ne bodo več pošiljali svojega blaga. V Varšavi se je cena naših sliv držala pri 7 vagonih dne 27. t. m. na 70 zlotih za 100 kg s čvrsto tendenco za prvovrstno blago. Kvarijo pa to ceno drobne nezrele slive srbijanskih prog. V Švici za naše blago ni kupcev in dosega komaj ceno 23 šv. frankov transit Buchs.

*

Izvoz iz Srema in Vojvodine preko Subotice je znašal v preteklem tednu 100 vagonov mastnih svinj in 4 vagone volov, za Dunaj 40 in 4, Dunajsko novo mesto 7, Prago 27, 9 v Mor. Ostravo, 6 v Bratislavo itd. Velik izvoz je dvignil doma cene za izvozne prašiče na Din 7, za vole na 4,75 žive teže.

Trgovina s purani v Hrvatskem Zagorju, zlasti v Zlataru se je pričela z domačo ceno 6—7 dinarjev kg za Dalmacijo, pri-

Sola je draga!

Pomoremo vam z našimi nizkimi cenami otroških oblek
Din 60.—, 90.—,
110.—, 130.—,
150.—, 170.—.

TIVAR
OBLEKE
za vse otroke!

pravlja se pa tudi že za izvoz v Anglijo in Nemčijo, pa tudi v Českoslovaško, kamor smo lani prvič nekaj izvažali. Zagorje dobi letno za svoje purane do 600 tisoč dinarjev in njegovo zdravo blago se čvrsto drži na tujem trgu.

V Banjo Luko so prišli švicarski trgovci ter začeli na veliko nakupovati maline, ki jih plačujejo zelo dobro.

Stanje sladkorne repe se je zaradi zadnjega obilnega dežja zelo popravilo. Donos bo znašal povprečno do 150 stotov na jutro, na vzornih posevkih pa celo do 180 stotov. Repa se plačuje približno 20 Din za stot, kar je za 1,75 Din več ko lani.

V Posavju so cene sliv ob pričetku trgatve Din 2 za kg v košarah, Din 1,50 na drevju. Pošilja se največ blaga v Poljsko in Avstrijo, domači žganjarji pa plačujejo po Din 1—1,10 za kg.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 1. septembra: 7.30: Kmetijska posvečevalnica (ing. Sadar Vinko). — 8.00: Čas, poročila, spored. — 8.15: Koroška pesem in beseda (govori g. Albrecht). — 10.00: Odkritje in blagoslovitev posnetka knežjega kamna (prenos iz Mežice). — 10.30: Prenos iz Mežice. — 11.30: Smetana: Ma vlast, simfonična suita (pišče). — 12.45: Čas, obvestila, spored. — 15.30: Reportaža in prenos iz Mežice. — 16.00: Radijski orkester, sestre Stritarjeve, Slavko Jan (recitacije), g. Arnež (govor) in plošče. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Čas, obvestila, spored. — 20.15: Gospodski sen. — 22.00: Čas, poročila, spored. — 22.15: Radijski orkester.

Ponedeljek, dne 2. septembra: 12.00: Udočevica in Lavšetova na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, obvestila, spored. — 13.15: Baletna godba na ploščah. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Klavirski koncert, Štiročič (Bajde-Kraner). — 20.45: Slavne pevke na ploščah. — 21.30: Za ples in kratak čas, radijski jazz. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Rad. orkester.

Torek, dne 3. septembra: 12.00: Simfonične slike na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13.00: Čas, obvestila, spored. — 14.00: Vreme, borza. — 18.00: Nekaj ribniških za deco (Janez Andolšek). — 18.40: V deželi faraonov (Rud. Dostal). — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Večer avstrijske moderne glasbe. — 21.00: Glasbena suita (plošče). — 21.15: Fantovske pesmi, Bežigradci pojo. — 20.00: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Kino orglje na ploščah. — 22.30: Angleške plošče.

Štev. 8506/II.

Nabava.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 18. septembra 1935 nabavo 1700 kg tračnikov. Pogoji se dobijo pri podpisani direkciji.

Direkcija državnega rudnika Velenje.

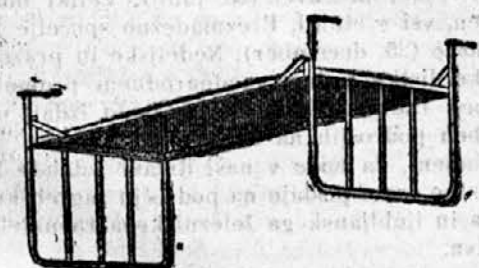
- Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
- izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi
Ljubljana
Gregorčičeva ul. št. 17 c

Telefon 22-67

Naročajte
„Trgovski
list“!

STRGULEC PAVEL

Prva ljubljanska izdelovalnica vseh vrst železnih postelj in žičnih posteljnih vložkov
LJUBLJANA
Gospodstvska cesta 13
(Koltzej)

Trgovci in industrijci!

Trgovski list

se priporoča za
insoriranje!

Centralni trg čehoslovaške industrije

Praški eksportni sejem

od 30. avgusta do 8. septembra 1935

TAKOJ ZA LEIPZIGOM

50% popust na čehoslovaških železnih, 25—50% na inozemskih železniških, parobrodskih in zračnih linijah.
Nadaljnje informacije in sejske izkaze dobite pri zastopniku praškega vzorčnega velesojemja, ALOMA COMPANY d. z o. z., Ljubljana, Aleksandrova cesta 2, ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT, PUTNIK, Gajeva ulica za nebotičnikom ali direktno pri Direkciji praškega velesojemja Praga VII, velesojemska palača.